

Haluaisin tarjota vuorovaikutuksen tutkimuksen päiville viestinnän pro gradu työtäni, jossa tutkin miesvaltaisilla aloilla työskentelevien naisten ammatti-identiteetin kehittymistä relationaalisen dialektiikan näkökulmasta. Gradusta tekee erityisen kiinnostavan valittu toimintaympäristö sekä teoreettinen lähestymistapa.

Gradun tiivistelmä:

Sosiaalinen todellisuutemme rakentuu merkityksistä, joita tuotetaan vuorovaikutuksessa. Tuotetut merkitykset ovat keskenään jatkuvassa valtakamppailussa siitä, millaiset merkityssysteemit nähdään normeina. Myös ammatti-identiteetti rakentuu erilaisista sille tuotetuista merkityksistä, jotka ovat keskenään diskurssiivisessa kamppailussa. Miesvaltaisilla aloilla on tunnistettu maskuliinisen kulttuurin normi, jolloin tietynlaiset osaamisen merkitykset nähdään miesvaltaiselle työlle luonnollisempina kuin toiset. Tällaisiksi on tunnistettu esimerkiksi kilpailullisuus, kovuus sekä tehokkuus.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli luoda ymmärrystä siitä, millaisia diskursseja miesvaltaisen työyhteisön vuorovaikutuksessa tuotetaan. Lisäksi tarkoituksena oli tarkastella, miten vähemmistöasemassa työskentelevien naisten ammatti-identiteetti rakentuu näiden diskurssien välisessä valtakamppailussa. Tutkimus kiinnittyi vahvasti Baxterin (2011) relationaalisen dialektiikan teoriaan. Tutkimusaineisto kerättiin haastatteluilla. Tutkimukseen haastateltiin yhdeksää miesvaltaisilla aloilla työskentelevää naista. Aineisto analysoitiin kontrapunktaalisella analyysillä, joka on kriittinen diskurssianalyysi. Tutkimuksella haluttiin tuoda näkyviin mahdollisesti marginaaliin jääviä ääniä.

Analyysin pohjalta tunnistettiin kahdenlaista merkityksentämistä. Merkityksiä tuotettiin asiantuntijuudelle sekä sukupuolelle. Merkityksistä johdettiin kaksi diskurssiparia: asiantuntijuus asiakeskeisenä – suhdekeskeisenä, sekä saavutettu tasa-arvo – nainen toisena. Diskurssien tunnistettiin olevan valtakamppailussa keskenään siitä, mitä pidettiin normina eli keskiössä.

Tulokset osoittivat, että osaaminen ei ole neutraalia vaan sosiaalisesti tuotettua. Toisaalta osaamisen odotusten tunnistettiin sukupuolittuvan, jolloin keskiössä ei ole vain osaaminen vaan sukupuolittunut osaaaja. Merkityskamppailua käytiin myös sukupuolen vaikuttavuudesta. Suomessa on vahva saavutetun tasa-arvon eetos, joka tunnistettiin myös tämän tutkimuksen tuloksista. Tällöin sukupuoli pyritään häivyttämään, korostetaan osaamista sekä yksilön vastuuta. Kuitenkin saavutettua tasa-arvoa haastettiin toiseuden diskurssilla, joka tuo esiin rakenteiden ja yksilön välisen jännitteen.

Diskurssien välisessä kamppailussa neuvotellaan uusia merkityksiä sille, millaista on olla nainen, mutta toisaalta myös sille, millainen miesvaltaisella alalla työskentelevän asiantuntijan kuuluu olla. Marginaalisen diskurssin tuottaminen puheessa pyrkii haastamaan vakiintuneita merkityksiä, jolloin asiakeskeisen asiantuntijan rinnalle muodostuu uusia merkityksiä kovasta asiantuntijuudesta, joka rakentuu inhimillisyyden ja muiden kohtaamisen kautta.

Baxter, L. A. (2011). *Voicing relationships: a dialogic perspective*. Sage.